

Ves, i tu fes igual (IV): cridats a escoltar

En un món on la comunicació és un valor en alça, a l'abast d'un clic, el veritable diàleg pot ser cada vegada més difícil d'aconseguir. També en això els cristians tenim l'exemple de Jesús, que surt a trobar els qui pensen diferent i acull les persones per sobre de desacords o errors.

13/06/2025

Els Evangelis relaten alguns dels diàlegs de Jesús amb diferents persones, tot i que en podem imaginar molts d'altres. Un dels més commovedors que se'ns presenten és la seva conversa a soles amb la dona samaritana, al costat d'un pou. Els apòstols se sorprenden quan tornen del poble al qual havien anat a buscar menjar i es troben el Mestre parlant amb una dona, una que ha anat sola a buscar aigua, al migdia, en lloc d'anar-hi amb les altres dones del poble en moments més frescos. Ella mateixa està sorpresa que Ell li dirigeixi la paraula, ja que, com explica l'evangelista, “els jueus no es fan amb els samaritans” (*Jn* 4, 9). En aquesta escena, Jesús ens ensenya a interessar-nos per tothom. Amb tendresa refinada, la guia suaument cap a la veritat. No ignora les seves creences errònies o les seves accions pecaminoses, però tampoc la condemna, acusa o pressiona. Reconeixent la fe que tenen en comú

i escoltant la seva explicació del que ella creu, simplement respon donant testimoni de la veritat de la revelació i, sobretot, de la dignitat i el valor que cada persona té als ulls.

Una conversa cara a cara

Potser has tingut una experiència similar: ser escoltat i pres seriosament per algú, fins i tot quan hi estàs en desacord. Potser aquesta persona va permetre que t'expressessis i expliquessis el teu pensament, va escoltar atentament el teu punt de vista, sense interrompre't ni impacientar-se. Potser va fer preguntes que, tot i que eren desafidores i provenien clarament d'una posició diferent, estaven formulades amb veritable respecte i interès genuí, demostrant així una escolta atenta.

És possible que t'impactés la seva disposició a canviar d'opinió, a aprendre del que havies de dir; veure

que una persona pot tenir les seves pròpies idees i alhora sostenir-les amb humilitat i una certa gràcia que conviden a un clima de respecte mutu. No és que el teu interlocutor no tingués una opinió sobre el tema, o que canviés la seva actitud per coincidir amb la teva, sinó que mostrava estima cap a la teva persona: va demostrar que li importaves, fins i tot encara que no et convencés de res més. Aquesta actitud fins i tot et pot haver donat un ànim nou, no només per formar i expressar els teus propis judicis, sinó també per permetre que les teves creences siguin confrontades per les dels altres. En ser escoltat, et vas sentir animat a escoltar els altres. El diàleg veritable és contagiós.

Potser la discussió era sobre quelcom intranscendent, com, per exemple, si una sèrie en particular val la pena o no. N'ets un gran fan, però amb un tacte exquisit l'altra persona va

aconseguir expressar delicadament el seu desacord sense que et sentissis insultat. O pot ser que fos sobre un tema més seriós, de política o economia. Hi ha moltes maneres vàlides d'organitzar la societat: desenvolupar i promoure una posició en el que podríem anomenar l'esfera "temporal" és signe d'una maduresa humana saludable, però poder escoltar i aprendre des de la posició dels altres és encara millor. Hi ha alguns problemes que transcendeixen l'aspecte temporal, com ara qüestions religioses o ètiques. Si aquest va ser el tema de conversa, llavors hi havia una veritat objectiva en joc. Però d'alguna manera el teu interlocutor no només va mantenir un desacord tranquil, sinó també una consideració reflexiva cap al que havies de dir.

Fos quin fos el tema en qüestió, aquesta persona et va comunicar la veritat més important de totes: que

ets important, que tens valor, que ets estimat. «No som el producte casual i sense sentit de l'evolució. Cadascú de nosaltres és el fruit d'un pensament de Déu. Cadascú de nosaltres és volgut, cadascú és estimat, cadascú és necessari».^[1] El fet que cada persona és creada per amor és la primera veritat que tots estem cridats a abraçar i la primera veritat que estem cridats a compartir amb els altres. En parlar sobre aquesta bonica realitat de la dignitat humana, la constitució *Gaudium et Spes* explica: «[L'home] no existeix si no és perquè, creat per Déu per amor, sempre, per amor, és conservat; i no viu plenament segons la veritat, a no ser que reconegui lliurement aquell amor i es confiï al seu Creador».^[2]

Diàleg: junts cap a la veritat

El diàleg veritable s'estableix quan dues persones que parlen entre elles

busquen la veritat. Cadascuna té la seva pròpia perspectiva i experiència, i encara que això hagi arrelat en una convicció forta, el diàleg no construeix murs; al contrari, es caracteritza per l'obertura a l'altre i el desig d'aprendre d'ell. Això es deu al fet que el diàleg genuí està motivat pel desig d'apropar-se cada vegada més a la veritat, i si és possible, amb els altres.

No ens involucrem en el diàleg per defensar les nostres opinions o convèncer els altres, sinó per caminar junts cap a la veritat. Com va dir el papa Francesc el Dia Mundial de les Comunicacions: «Hem de resoldre les diferències mitjançant formes de diàleg que ens permetin créixer en la comprensió i el respecte. La cultura de la trobada requereix que estiguem disposats no només a donar, sinó també a rebre dels altres».^[3] Això significa estar

oberts a rebre qualsevol llum que pugui venir de l'altra persona, bé perquè contribueix positivament al nostre coneixement, bé perquè revela una esquerda en la nostra actitud de la qual no érem conscients. «I intentant comprendre els altres, entendre els seus punts de vista, es descobreixen aspectes veritables que no s'havien considerat, s'afinen millor les propostes i, en definitiva, un es fa més comprensible. Si, en canvi, el treball de comunicació ignora les preguntes o perplexitats de l'altre, el monòleg suplanta el diàleg».^[4]—

Curiosament, el primer manament, tant en la llei jueva com en l'ensenyament de Jesús als cristians, comença amb un verb imperatiu que precedeix el mateix manament: “Escolta, Israel” (*Dt* 6, 4 i *Mc* 12, 29). L'amor a Déu i l'amor als altres impliquen necessàriament obrir les orelles, estar atents a la paraula de

Déu i a les necessitats dels qui ens envolten.

Si la veritat mateixa és el nostre motiu més alt per al diàleg, no podem descuidar mai una de les veritats més grans de totes: l'amor de Déu per la persona amb la qual estem tractant. Per molt de bé que esperem fer en convèncer algú de la veritat sobre qualsevol tema en particular, no ho podem fer a costa de la veritat sobre la seva dignitat com a persona. Independentment del que estigui en discussió, el nostre respecte envers els altres no pot dependre del fet que estiguin d'acord amb nosaltres. La nostra manera de tractar les persones diu molt més que qualsevol argument i hauria de parlar sobre la seva dignitat personal com a fills de Déu. «L'ésser humà ha de ser respectat amb devoció religiosa. Ens hem de tractar els uns als altres amb aquell sentit de temor reverencial que sentim quan estem

en presència del que és sagrat,
perquè això som els éssers humans:
éssers creats a imatge de Déu (cf. *Gn*
1, 27)». ^[5]—

La responsabilitat de ser lliures

Aquesta realitat de la dignitat humana és la base mateixa de la llibertat, inclosa la llibertat d'opinió i d'expressió, així com la llibertat religiosa i de consciència.

Precisament perquè cada persona és creada per Déu com un individu únic, i també amb la seva pròpia llibertat humana, podem discrepar els uns dels altres en el que considerem veritable. Que d'aquesta llibertat en resulti una gran diversitat d'opinions i enfocaments sobre les coses, evidencia que l'ésser humà és d'alguna manera transcendent i no està determinat per algun impuls bàsic o instint que tots tinguem en comú. «Quan s'entén a fons el valor de la llibertat, quan

s'ama apassionadament aquest do
diví de l'ànima, s'ama el pluralisme
que la llibertat duu en si mateixa».^[6]
La diversitat és una cosa digna de
celebrar en la mesura que és una
expressió de llibertat, perquè la
llibertat mateixa és una cosa que ha
de ser estimada i protegida.

Paradoxalment, aquesta llibertat,
que sorgeix de la nostra dignitat
humana, és una llibertat que estem
obligats a utilitzar per la nostra
mateixa naturalesa, per estar «dotats
de raó i de voluntat lliure, i enriquits
per tant amb una responsabilitat
personal».^[7] Podem adoptar una
actitud, i ho hem de fer, en les moltes
«coses deixades per Déu a la lliure
discussió dels homes [...] per
exemple, en relació amb les diverses
opinions filosòfiques, de ciència
econòmica o de política, amb els
corrents artístics o culturals, amb els
problemes de llur vida professional o
social, etc.».^[8] En aquestes qüestions,

sant Josepmaria sempre animava els catòlics a defensar «la llibertat personal que tenen els laics de prendre, a la llum dels principis enunciats pel Magisteri, totes aquelles decisions concretes, d'ordre teòric o pràctic [...] que cadascú estimi en consciència més convenients i més d'acord amb les seves conviccions personals i aptituds humanes».^[9]—

Si bé aquesta és una llibertat de la qual tothom gaudeix, pertany de manera especial als laics, les diverses vocacions personals dels quals tenen en comú la missió de santificar el món des de dins. Als cristians corrents Déu ens parla a través de les circumstàncies i relacions de la nostra vida diària, i compartim aquesta veritat amb els altres a través de les nostres converses, amistats i treball, i així portem Crist al capdamunt de totes les activitats humanes. Tanmateix, aquestes

activitats de l'àmbit secular, per la seva naturalesa, generalment es poden dur a terme de moltes maneres, i en la mesura que siguin compatibles amb la veritat, totes són igualment vàlides. El cristià ha de reconèixer «les opinions legítimes, si bé discrepants entre elles, pel que fa a l'ordenació de la cosa temporal».^[10]
O, com li agradava repetir a sant Josepmaria, «no hi ha dogmes en les coses temporals».^[11]

Sigui on sigui que Déu ens hagi col·locat, podem estar segurs de trobar-hi moltes persones bones, catòliques o no, que proposen solucions i enfocaments diferents, però també legítims, per promoure el bé comú. Per descomptat, això no vol dir que simplement hàgim d'adoptar les idees del proïsme sense pensar, o pitjor encara, no adoptar cap posició. Això seria menysprear la nostra pròpia llibertat i privar el món de la contribució que hi podríem fer. A

més, si no contribuïm a la gran diversitat d'opinions que estan en línia amb la veritat, les que no l'encerten es poden convertir en les més sorolloses i populars. «Els fills de Déu, ciutadans de la mateixa categoria que els altres, hem de participar sense por en totes les activitats i organitzacions honestes dels homes, perquè Crist hi sigui present. Déu Nostre Senyor ens demanarà compte estret si, per deixadesa o comoditat, cadascun de nosaltres, lliurement, no intentés intervenir en les obres i en les decisions humanes de què depenen el present i el futur de la societat».^[12]

Alhora, tot i que som lliures, i tenim la responsabilitat personal de participar en els debats del món que ens envolta i establir i promoure la nostra pròpia posició, el mateix és cert per al nostre proïsme.

Llibertat i error

Aquesta llibertat té lloc en qualsevol diàleg entre persones, fins i tot quan la veritat està en joc. Tenim la sort de ser éssers lliures i intel·ligents, i la “mala sort” que la nostra intel·ligència és limitada, així que quan afrontem qüestions contingents, difícils o que depenen del temps, de l'espai o de la sensibilitat humana, el resultat és una àmplia varietat d'opinions.

La llibertat és el que ens permet pensar que el gelat de vainilla és millor que el de xocolata, o que una república és millor que una monarquia. Tanmateix, també ens permet creure en quelcom objectivament fals, com que la revenja està justificada o fins i tot que Déu no existeix. La ignorància i l'error poden tenir l'ús de la llibertat en la seva arrel, ja que podem fer mal ús d'aquest gran regal. En aquest cas, tanmateix, les diferències sobre el que sabem i creiem no són només

una expressió de llibertat, sinó que també poden ser una manifestació de la limitació humana i, de vegades, del pecat. Per això no és la diferència en si mateixa el que estimem, sinó la llibertat. Realment, hauríem de defensar la llibertat fins i tot quan sabem que podria portar a l'error i, fins i tot, al pecat? De fet, Déu mateix ha estimat la nostra llibertat fins al punt que ens dona la llibertat fins i tot encara que ens aferrem voluntàriament a l'error.

És important distingir que l'essència de la llibertat no consisteix en la possibilitat d'equivocar-se. Podríem fins i tot caure en la temptació de fer el contrari del que sabem que és bo, en un intent d'afirmar la nostra independència. Tanmateix, la veritable llibertat és aquella que troba la veritat i actua en conseqüència. El contrari seria caure en lligams que ens incapaciten per

veure, triar i gaudir amb el que és veritable i bo.

Per tant, estimar i defensar la llibertat de cada persona —no només per tenir una opinió que no compartim, sinó també per aferrar-se a una creença errònia— no és el mateix que estimar o defensar l'error en si mateix. El relativisme moral és fingir que no hi ha veritat i que, per tant, el que un pensa realment no importa, o que tot el que un considera veritable és igual i el que importa és que un ho pensa. Podríem estar temptats de pensar que el que és caritatiu davant de les diferències és ser indiferent, adoptar l'actitud de “tu tens la teva veritat i jo tinc la meva”. Però la veritable caritat no és mai indiferent. La caritat busca el bé de l'altre. Sap que el respecte és l'únic camí perquè cadascú pugui arribar a la veritat, i que la meta és gaudir junts de la llibertat que ens dona conèixer i estimar Déu.

Perquè els altres ens importen, no només ens volem apropiat cada vegada més a la veritat, sinó que també volem això per a ells. Sabem que la veritat els farà encara més lliures (cf. *Jn* 8, 32). I així, sense negar la llibertat dels altres, estem disposats a fer el que puguem per ajudar-los, sempre oberts a rebre ajuda també per part seva. «La veritat s'ha de buscar de manera apropiada per a la dignitat de la persona humana i per a la seva naturalesa social, és a dir, mitjançant una investigació lliure, servint-se del magisteri o de l'educació, de la comunicació i del diàleg, per mitjà dels quals uns exposen als altres la veritat que han trobat o creuen haver trobat, per ajudar-se mútuament en la cerca de la veritat; i una vegada coneguda aquesta, cal acceptar-la fermament amb assentiment personal».^[13] Per la nostra dignitat humana, cadascun de nosaltres és lliure en la cerca de la

veritat, i el que triem creure és la nostra elecció lliure, però depenem els uns dels altres, del diàleg i de comprometre'ns i acompanyar-nos lliurement en la cerca.

Fills de Déu

Comentant les paraules de Jesús: “La veritat us farà lliures” (*Jn* 8, 32), sant Josepmaria va ampliar: “Quina veritat és aquesta que inicia i consuma en tota la nostra vida el camí de la llibertat? Us la resumiré [...]: saber que hem sortit de les mans de Déu, que som objecte de la predilecció de la Trinitat Beatíssima, que som fills d'un Pare tan gran. [...] No ho oblideu: qui no se sap fill de Déu, desconeix la seva veritat més íntima”. Aquesta és la nostra identitat fonamental, més profunda que la posició que establím sobre qualsevol tema. Independentment de com siguin de diferents les nostres opinions, això també és cert per al

nostre interlocutor. Podem viure i transmetre aquesta veritat quan participem en el diàleg en l'esperit que Crist ens ha ensenyat.

Així, ens anem identificant amb Crist, que, per ser Déu, era infinitament lliure. No perquè pogués triar el mal, sinó perquè gaudia del bé. També els àngels i els sants ens han precedit en aquest camí de llibertat. Cadascú des del seu caràcter, els seus gustos i interessos, el seu treball, la seva època... units en l'amor a Déu i als altres.

És possible que hakis tingut l'experiència d'algu que es va negar a escoltar-te. O que va fer l'efecte d'escoltar, tot i que impacientment, mentre que en realitat estava ansiós perquè deixessis de parlar, i es preparava com un lleó a punt d'atacar per destrossar cadascun dels teus punts, un per un. Potser vas

notar que els teus instints van entrar en joc, es van accelerar els teus batecs i et va augmentar la tensió al pit. Vas sentir la urgència de cridar i de defensar la teva posició. Potser el teu interlocutor va ser realment agressiu o va fer de l'assumpte quelcom personal. Probablement, l'última cosa que et venia de gust fer era ser comprensiu. Però la caritat requereix comprensió en totes les circumstàncies, una comprensió que comunica l'amor de Déu. Si sents que això va més enllà de tu, tens raó.

Perquè “si estimeu els que us estimen, qui us ho ha d'agraciar?

També els pecadors estimen aquells qui els estimen. I si feu bé als qui us en fan, qui us ho ha d'agraciar? També ho fan els pecadors!” (Lc 6, 32-33).

Dialogar amb aquells que pensen com un mateix, escoltar aquells que ens escolten, és natural. Però de vegades ser comprensiu és realment sobrenatural, un testimoni de Déu actuant en nosaltres com els seus

instruments, portant la seva tendresa i afecte, perquè Ell mateix “és bo amb els desagraïts i amb els dolents” (Lc 6, 35). És tractant els altres segons la seva dignitat com a fills de Déu que nosaltres mateixos serem “fills de l’Altíssim” (Lc 6, 35).

Stacey Hope-Bailie

[1] Benet XVI, homilia en la missa d’inici del ministeri petrí, 24 d’abril del 2005.

[2] *Gaudium et Spes*, núm. 19.

[3] Missatge del sant Pare Francesc per a la XLVIII Jornada Mundial de les Comunicacions, 1 de juny del 2014.

[4] Fernando Ocáriz, discurs en la clausura del XI Seminari Professional

d'Oficines de Comunicació de
l'Església, 19 d'abril del 2018.

[5] Conferència episcopal nord-
americana, *Justicia económica para
todos*, 1986, núm. 28.

[6] Sant Josepmaria, *Converses*, núm.
98.

[7] *Dignitatis Humanae*, núm. 2.

[8] Sant Josepmaria, *Converses*, núm.
12.

[9] Ídem.

[10] *Gaudium et Spes*, núm. 75.

[11] “Las riquezas de la fe”, *ABC*,
Madrid, 2 de novembre del 1969.

[12] “Las riquezas de la fe”, *ABC*,
Madrid, 2 de novembre del 1969.

[13] *Dignitatis Humanae*, núm. 3.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/ves-i-tu-fes-
igual-iv-cridats-a-escoltar/](https://dev.opusdei.org/ca/article/ves-i-tu-fes-igual-iv-cridats-a-escoltar/) (05/08/2025)